

Natalia Długosz 
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań
natrek@amu.edu.pl

CO KRYJE W SOBIE KORONAPARTY? JĘZYKOWY OBRAZ PANDEMICZNEJ UCIECHY WŚRÓD POLSKIEJ MŁODZIEŻY STUDENCKIEJ (NA PODSTAWIE DANYCH EKSPERYMENTALNYCH)

Słowa kluczowe: językowy obraz świata, definicja kognitywna, dane eksperymentalne, *koronaparty*
Keywords: linguistic picture of the world, cognitive definition, survey data, *koronaparty*

Truizmem będzie powtarzać, jak silne piętno odcisnęła rzeczywistość pandemiczna na języku. Zmiany te dostrzegają nawet mało wrażliwi na lingwistyczne tworzywo użytkownicy polszczyzny. Wiele nowych wyrazów i zjawisk powstałych na pandemicznej kanwie zdążono już zauważyć i opisać¹. W opracowaniach wspomina się o serii wyrazów złożonych z inicjalnym komponentem *korona*-². Moją uwagę przykuło natomiast dość ekspansywne – od samego początku pandemii aż po koniec 2022 r. – w języku polskich mediów compositum *koronaparty*. Przywołane słowo zrobiło zawrotną karierę zwłaszcza wśród młodych Polaków – młodzieży szkolnej i studenckiej, na co dowodem jest zgłoszenie go w corocznym, organizowanym przez Wydawnictwo Naukowe PWN we współpracy z Uniwersytetem Warszawskim plebiscycie na Młodzieżowe Słowo Roku 2020. Agnieszka Cierpich-Kozieł uznaje tę jednostkę za pseudoanglicyzm leksykalny (Cierpich-Kozieł 2020: 111).

-
- 1 Do publikacji traktujących o zmieniającej się polskiej rzeczywistości językowej w dobie pandemii należą m.in.: Kuligowska 2020; Trzeciak 2020; Głazewska, Karwatowska 2021; Makowska 2021; Rybka et al. 2021 i in.
 - 2 Praca A. Cierpich-Kozieł (2020) dotyczy właśnie serii polskich złożzeń z komponentem *korona*-.

Z przeprowadzonego przez nią badania wynika bowiem, że złożenie zarejestrowano w użyciu w polskich mediach wcześniej (13 marca 2020 na antenie TVP Info), aniżeli jego angielski ekwiwalent datowany jest w *The Coronavirus Corpus*³ (23 marca 2020) (por. *ibid.*). Mianem pseudoanglicyzmu określa się strukturę leksykalną, która składa się z komponentów genetycznie angielskich, jednak nie funkcjonuje w języku angielskim w podobnej postaci ani znaczeniu (Witalisz 2016: 155). Zakłada się zatem, że wyraz *koronaparty* powstał w języku polskim na bazie produktywnego modelu słowotwórczego (nowe złożenia z komponentem *korona-*), w oparciu o ustabilizowany już w polszczyźnie schemat słowotwórczy (serie wyrazów złożonych z pierwszym obcym komponentem skróconym lub nie, w tym wypadku bez udziału afiksu)⁴. Argumenty A. Cierpich-Kozieł wydają się przekonujące z kilku względów.

Sam odnotowany przez badaczkę moment zarejestrowania pierwszego zdarzenia użycia językowego jednostki wcale nie musi być rozstrzygający, w tym bowiem względzie dopuszczalny jest zwyczajny ludzki błąd lub przeoczenie. Natomiast istotnych danych dostarczają analizy frekwencji tego typu złożzeń w polszczyźnie i angielszczyźnie. A w tym względzie mamy do czynienia z wyraźną rozbieżnością. Już pobieżna kwerenda internetowa z pomocą polskiej wyszukiwarki Google dostarcza imponujących danych na temat częstotliwości zdarzeń użycia językowego leksemu w przestrzeni wirtualnej, a mianowicie wskazuje zawrotną liczbę ponad 38 000 kontekstów w okresie od marca 2020 do października 2022 r. Popularność wyrazu potwierdza także sporządzony przez Krzysztofa Kacprzykowskiego i Macieja Piotrkowskiego z portalu Nadwyraz.com raport o neologizmach powstałych w czasie pandemii COVID-19 (Piotrowski, Kacprzykowski 2020). Otóż nadesłane przez fanów profili Poprawna polszczyzna oraz Nadwyraz.com wyrazy poddano weryfikacji za pomocą narzędzia do monitoringu Internetu SentiOne. Zbadano 698 737 pozycji. Najczęstszymi miejscami występowania neologizmów były: Twitter (36,2%), Facebook (26,3%), YouTube (9%), Instagram (7,9%) oraz inne portale internetowe, w tym fora i blogi (17,2%). Analizie szczegółowej poddano 15 ukutych w 2020 r. i najczęściej powtarzających się haseł wskazanych przez fanów. Na podstawie analizy określono udział procentowy tych jednostek we wszystkich objętych badaniem użyciach. Interesujące nas złożenie *koronaparty* uplasowało się na 11 miejscu w rankingu najczęściej powtarzanych neologizmów z wynikiem 2,28 udziału procentowego (*ibid.*). Natomiast gdy mowa o angielskim ekwiwalencie *corona party*, ten został odnotowany w *The Coronavirus Corpus* z frekwencją 10 użyc. Jako znaczeniowy odpowiednik polskiego złożenia można potraktować także angielskie *covid party*, ale i w tym wypadku w korpusie odnotowano zaledwie 132 zdarzenia jego użycia. Natomiast popularność wyrazu wśród polskich użytkowników języka okazuje się

3 Zob. <https://www.english-corpora.org/corona/>.

4 O compositach bezafiksalnych w języku polskim w kontekście tendencji rozwojowych współczesnych języków słowiańskich traktuje szczegółowo monografia Natalii Długosz (2017: 17–70).

bardzo wysoka, do tego stopnia że starano się ją wykorzystać w celach marketingowych. I tak na przykład w 2020 r. wśród polskich zgłoszeń nazw marek towarowych składanych w Europejskim Urzędzie Patentowym podano nazwę zastrzeżoną „Koronaparty”⁵. *Koronaparty* to także hasło, które znajduje się wśród tagów przyciągających uwagę klientów do gry karcianej *Wirus* – ta ukazała się na rynku jeszcze przed wybuchem pandemii.

Dodatkowym argumentem za podtrzymaniem tezy o pseudoangielskim pochodzeniu złożenia są wyniki przeprowadzonego wśród polskich studentów badania eksperymentalnego, z którego jasno wynika, że ci młodzi ludzie operują leksemem z dużą swobodą, budują z nim zdania, potrafią dość precyzyjnie go definiować, wskazują na sieć asocjacji. W badaniu posłużono się narzędziem w postaci ankiety, co jest umotywowane przekonaniem, że „pozwala [ona] dotrzeć do wiedzy potocznej, obiegowej, pokazać wspólną bazę kulturową obecną w świadomości społecznej oraz uchwycić nie tylko jakość, ale także ilość badanych zmian językowych w określonym środowisku” (Bielińska-Gardziel, Brzozowska, Żywicka 2017: 9). Badanie ankietowe składało się z czterech elementów: 1. definicyjnego (studenci odpowiadali na pytanie otwarte *Co Twoim zdaniem oznacza słowo koronaparty?*); 2. kontekstowego, w którym poproszono studentów o zbudowanie zdania z użyciem słowa *koronaparty*; 3. motywacyjnego – studentów poproszono o wskazanie derywatów podobnych do wyrazu *koronaparty*; 4. asocjacyjnego, w którym studenci wskazywali skojarzenia łączone z *koronaparty* (eksperyment asocjacyjny był przeprowadzany w ramach odrębnej ankiety)⁶. W niniejszym artykule uwzględniłam dwa pierwsze typy danych, tj. dane definicyjne oraz dane kontekstowe. Przeprowadzając eksperyment, starałam się zastosować główne założenia metodologiczne lubelskiej etnolingwistyki kognitywnej, z pewnymi jednak modyfikacjami (por. *ibid.*: 9–14). W badaniu została zastosowana ankieta otwarta typu poznawczego. W eksperymencie wzięło udział 50 studentów⁷ Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, z czego 35 osób to kobiety, a 15 mężczyźni. W większości były to osoby w wieku od 19 do 30 lat (47 osób), na pytania odpowiadały też 3 osoby w wieku powyżej lat 40. Wszyscy polscy respondenci to studenci studiów humanistycznych⁸: bałkanistyki,

5 Por.: biznes.interia.pl.

6 Badanie stanowi składową szerszej zakrojonego projektu. Jego wyniki zostaną szczegółowo opisane w ujęciu konfrontacyjnym polsko-bułgarskim w aktualnie przygotowywanej monografii.

7 Eksperyment przeprowadzono na mniejszej liczbie osób, aniżeli zakłada metoda ankietowa (wymóg 100 osób), tym niemniej pozyskane w jego rezultacie dane wskazują na ważne i często powtarzające się elementy znaczenia wyrazu.

8 W założeniu etnolingwistycznej szkoły lubelskiej idealnym rozwiązaniem byłoby, gdyby grupa badanych respondentów była zrównoważona nie tylko pod względem płci, ale również dyscypliny, tj. gdyby w badaniu wzięli udział zarówno studenci kierunków humanistycznych, jak i nauk ścisłych. Niestety, okoliczność utrzymywania restrykcji sanitarnych na uczelniach w czasie, gdy przeprowadzany był eksperyment, w dużym stopniu utrudniła mi dotarcie do innych studentów

filologii bułgarskiej, filologii chorwackiej, filologii czeskiej oraz polonistyki. Jak już zaznaczyłam, w ankietach posłużono się pytaniem otwartym: *Co Twoim zdaniem oznacza słowo koronaparty?* W drugiej części eksperymentu poproszono o zbudowanie zdania z użyciem leksemu *koronaparty*. Ankieta została przeprowadzona w lutym 2021 r. na żywo (w sali wykładowej), na jej wypełnienie przeznaczono 10 minut. W odpowiedzi na pierwsze pytanie uzyskano 53 wskazania⁹. W badaniu kontekstowym studenci wygenerowali 46 zdań z leksemem *koronaparty*. Ze względu na specyfikę i cel badania pomijam strukturę zdań, skupiam się natomiast na znaczeniu omawianego leksemu, które implikują konkretne użycia wyrazu w zdaniu.

Dane uzyskane z pierwszego eksperymentu pokazują, że polscy studenci rozumieją leksem *koronaparty* przede wszystkim jako ‘imprezę / spotkanie / przyjęcie / wydarzenie mające miejsce w czasie pandemii koronawirusa’. Takie dane definicyjne pozyskujemy aż z 17 spośród 53 wszystkich wskazań:

impreza w czasie pandemii (2); imprezy w czasie pandemii koronawirusa (2); impreza zorganizowana w czasie trwania pandemii koronawirusa; imprezy w czasach covid; impreza zorganizowana w czasach covid-19; impreza zorganizowana w trakcie pandemii; impreza podczas pandemii; imprezy podczas pandemii, lockdownu; impreza w dobie koronawirusa; impreza w czasach koronawirusa; imprezy, które mają miejsce w czasie koronawirusa; przyjęcie w czasie pandemii koronawirusa; wyprawianie przyjęć, imprez itp. w czasie ostrej pandemii i lockdownu; wydarzenie, impreza w trakcie pandemii; zbiorowisko ludzi, jakaś impreza, spotkanie w dobie czasów, kiedy jest wirus.

W zdarzeniach użyc leksemu w kontekście (tj. z wygenerowanych przez studentów zdań) aspekt¹⁰ temporalny wyrażenia jest doskonale widoczny w zastosowanym w 17 zdaniach okoliczniku czasu. Jak wspomniano, eksperyment został przeprowadzony w lutym 2021 r., tj. w czasie pandemii. W budowanych przez siebie zdaniach studenci osadzają *koronaparty* w czasie teraźniejszym (*dziś, dzisiaj*), nieodległym czasie przyszłym (*jutro, w przyszły piątek, w ten weekend*) lub nieodległym czasie przeszłym (*wczoraj, w ostatni weekend, w tym roku*):

Dziś koronaparty u Ani, będzie z 20 osób; Idziemy dzisiaj na koronaparty; Idziesz dziś na koronaparty do Tomka?; Idziemy dziś na koronaparty.

niż ci, z którymi pracuję na co dzień. Tym niemniej uzyskane dane dostarczają istotnych informacji na temat sposobu postrzegania badanych elementów rzeczywistości.

- 9 Wskazanie rozumiane jest jako odpowiedź, którą można zakwalifikować do jednego z możliwych aspektów. Zdarzają się odpowiedzi, które zawierają dwa wskazania.
- 10 Pojęciem *aspekt* operuję w znaczeniu „domeny wyróżnionej z określonego punktu widzenia” (Brzozowska 2006: 40), przy czym kluczowe znaczenie ma fakt, że aspekty są „uwikłane w subiektywne postrzeganie rzeczywistości i niekiedy nie wykluczają się wzajemnie” (ibid.: 41). Zestaw aspektów i ich wyznaczników został opisany szczegółowo przez Małgorzatę Brzozowską (ibid.: 40–41) w tomie *Język, wartości, polityka*.

Jutro idziemy na koronaparty; Jutro idziemy do Zosi na koronaparty; W piątek idę na koronaparty; W przyszły piątek organizuję koronaparty; Mój kolega wyprowadza koronaparty w ten weekend; Zapraszamy do nas na koronaparty w sobotę o godz. 18:00.

Wczoraj spotkaliśmy się na koronaparty; Moja koleżanka jest pozytywna po wczorajszym koronaparty; W ostatni weekend zorganizowaliśmy z przyjaciółmi koronaparty; Maja była na koronaparty w weekend; Ależ mieliśmy w zeszły piątek koronaparty; W tym roku odbyło się koronaparty; Ten teatr zamienił się w koronaparty w zeszłą niedzielę.

W sposobie rozumienia badanego leksemu równie wyraźnie zarysowuje się aspekt psychospołeczny. Wówczas ciężar znaczeniowy wyrazu zostaje przeniesiony na sytuację zagrożenia, jaką stwarza **koronaparty**. Respondenci aż w 19 wskazaniach zaznaczyli, że *koronaparty* to ‘imprezy / spotkania / przyjęcia, które obciążone są dużym ryzykiem zachorowania’. Do tej grupy odpowiedzi zaliczam wszystkie wskazania, w których *koronaparty* to wydarzenie: 1. ‘z udziałem osób chorych na COVID-19’; 2. ‘mające na celu zarażenie wirusem COVID-19, np. by uzyskać odporność lub zwolnienie z pracy’; 3. ‘niosące duże ryzyko zarażenia się koronawirusem’. Takie rozumienie leksemu potwierdzają odpowiedzi:

impreza wśród zakażonych koronawirusem; impreza, w której uczestniczą osoby chore na covid-19; impreza, w której część uczestników jest chora, parę osób jest nosicielami wirusa. Ma to na celu zarażenie zdrowych osób, aby wzmocnić odporność; impreza mająca na celu zarażenie koronawirusem uczestników; impreza w celu zarażenia i przebycia choroby szybciej – słowo nawiązuje modowo do słynnych i niechlubnych ospaparty; impreza wyprawiana podczas pandemii, która skutkuje powstaniem ogniska zakażeń; impreza zorganizowana w czasie pandemii, gdzie jest dużo ludzi i ktoś z nich może zostać/być zarażonym; zgromadzenie, na którym ludzie zarażają się covid; spotkanie kilku rodzin z dziećmi w celu zakażenia ich koronawirusem; imprezy z chorymi w celu podłapania choroby i wytworzenia odporności, podobne do ospaparty; ludzie spotykają się, by zarazić się wirusem. Podobne zjawisko do ospaparty, głównie antyszczepionkowcy; zgromadzenie ludzi w jednym miejscu celem zarażenia się wirusem Covid-19 w celu nabycia odporności; imprezy organizowane przez osoby chore w celu uodpornienia się; impreza młodzieżowa w kilku celach: a) by się zarazić; impreza, w której co najmniej jedna osoba jest pozytywna – ma na celu zarażenie innych uczestników, by np. mieli wolne od pracy (kwarantanna); zbiorowisko osób chorych na covid; brak odpowiedzialności przez spotykanie się w grupach zagrożonych zachorowaniem; impreza zorganizowana w trakcie pandemii koronawirusa, podczas której łatwo się zarazić; imprezy organizowane przez osoby chore w celu uodpornienia się; spotkanie w celu zarażenia się celowo, świadomie wirusem covid-19.

Ten element znaczeniowy zostaje także silnie uwypuklony w użyciu kontekstowym, wystąpił bowiem w 12 zdaniach:

Mam nadzieję, że nic nie złapałem po tym koronaparty; Koronaparty – zagrożeniem dla wszystkich; Ta impreza zamieniła się w koronaparty przez Piotra, który przyszedł zakażony; Koronaparty czasami może wzmocnić odporność na wirusa; Jutro idziemy z bąbelkiem do Kariny na koronaparty, niech sobie Brajanek wyrobi odporność; Koronaparty to najlepsze miejsce do niekontrolowanego rozprzestrzeniania się wirusa; Ania zabrała swoje dziecko na koronaparty, teraz syn leży pod respiratorem; Koronaparty na wirusa otwarte; Impreza zorganizowana przez naszego kolegę z powodu choroby innej osoby skończyła się koronaparty; Koronaparty są odradzane ze względu na możliwość wzrostu zachorowań; Ten teatr zamienił się w koronaparty w zeszłą niedzielę, wszyscy są na kwarantannie; To koronaparty skończyło się 20 zakażeniami covid.

Zarówno z odpowiedzi na pytanie o znaczenie *koronaparty*, jak i ze zdań z tym leksemem jasno wynika, że interesujący nas wyraz często jest rozumiany jako ‘impreza / spotkanie / przyjęcie zorganizowane z naruszeniem nałożonych na społeczność zakazów w związku z wirusem COVID-19 i bez przestrzegania zaleceń sanitarnych’. W jednym wskazaniu podkreślono nielegalny charakter spotkania, zaznaczając, że wydarzenie jest organizowane w tajemnicy. Ten wymiar postrzegania zjawiska odnotowano w 8 wskazaniach i 5 zdaniach:

wskazania:

impreza odbywająca się mimo obostrzeń; impreza czasie pandemii koronawirusa, na której nie obowiązują obostrzenia; imprezy podczas pandemii, niekoniecznie z zastosowaniem obostrzeń; organizowanie przyjęć i imprez (nawet masowych) bez zachowania obowiązujących przepisów antypandemicznych; spotkanie towarzyskie zorganizowane wbrew zaleceniom sanitarnym; impreza podczas pandemii koronawirusa, gdzie uczestnicy nie zachowują środków bezpieczeństwa; spotkanie się mimo zakazu osób niezaszczepionych na przekór racjonalnym przesłankom; przyjęcie bez maseczek i higieny;

zdania:

Grupa studentów zorganizowała sobie koronaparty i została zatrzymana przez policję; Koronaparty było nawet i wtedy, kiedy większość imprez było zamkniętych; Mimo zakazu zorganizowano koronaparty; Razem ze znajomymi urządziliśmy koronaparty mimo zakazu spotykania się; Zapraszamy do nas na koronaparty w sobotę o godz. 18:00 bez maseczek i paszportów kovidowych.

Na rozumienie *koronaparty* jako imprezy niosącej duże ryzyko zakażenia oraz organizowanej wbrew zakazom i zaleceniom nakłada się niekiedy aspekt etyczny, w postaci wyrażonej eksplicytnie negatywnej oceny zjawiska łączonej z brakiem odpowiedzialności i rozsądku wśród uczestników i organizatorów wydarzenia. Jest on zauważalny w wywołanych danych, zarówno definicyjnych, jak i kontekstowych. Mam na myśli wskazania:

imprezy z chorymi w celu podłapania choroby i wytworzenia odporności, podobne do ospaparty, skrajnie nieodpowiedzialne; brak odpowiedzialności przez spotkanie się w grupach zagrożonych zachorowaniem; impreza odbywająca się w czasie koronawirusa, nacechowana negatywnie – łamanie zasad pandemicznych, wyśmiewanie wirusa i rządu polskiego

oraz zdania:

Koronaparty jest bardzo nieodpowiedzialną rzeczą; Koronaparty jest tak samo, lub i bardziej nieprzemyślanym pomysłem jak ospaparty.

Interesujący wydaje się fakt, że stosunkowo niewielu respondentów rozumie *koronaparty* jako ‘imprezę zorganizowaną z zachowaniem wszystkich obostrzeń oraz zaleceń sanitarnych’. Takie wskazania pojawiły się zaledwie 3 (na 53) i zostały one wzmocnione zaledwie jednym zdaniem:

wskazania:

impreza organizowana w czasie pandemii z zachowaniem wszystkich obostrzeń i zasad sanitarnych, maseczki, dezynfekcja, ograniczona ilość osób, zachowanie 1,5 m odstępu; jakieś uroczystości organizowane z przestrzeganiem zaleceń i obostrzeniami; impreza offline podczas pandemii z uwzględnieniem dystansu społecznego i środków ochrony osobistej;

zdanie:

Jego wesele było przeprowadzone w najlepszych tradycjach koronaparty (certyfikaty szczepienia, maseczki i ograniczona ilość ludzi).

Do rozumienia *koronaparty* jako formy zabawy z uwzględnieniem obostrzeń pandemicznych oraz z zachowaniem wymogów sanitarnych nawiązują odpowiedzi, zgodnie z którymi leksem jest definiowany jako ‘spotkanie zorganizowane w formie on-line z pomocą różnych kanałów komunikacyjnych (Skype, Zoom, FaceTime i in.) w celach towarzyskich, np. wspólnego oglądania filmów lub picia alkoholu’:

wskazania:

alternatywa imprezy podczas pandemii przez platformy internetowe (skype, zoom, facetime); wspólne oglądanie filmów przez platformy np. Netflix party; impreza on-line; impreza, picie alkoholu przez wideokonwersację;

zdania:

Jesteśmy umówieni o 21:00 na koronaparty na Facetime? Będziemy wtedy pić wino? Koleżanka obecnie znajduje się w izolacji, dlatego urządziliśmy sobie małe koronaparty przez kamerkę.

Dane pozyskane w dwupłaszczyznowym badaniu eksperymentalnym (o charakterze definicyjnym i kontekstowym) pozwalają na uzupełnienie odnotowanych już i zaproponowanych w kilku miejscach definicji znaczeniowych leksemu *koronaparty* w języku polskim. Jak dotąd zakres semantyczny nowego compositum w rejestrach i opracowaniach nowego słownictwa¹¹ ograniczał się do rozumienia go jako:

1. ‘spotkania towarzyskiego zorganizowanego w czasie pandemii wirusa COVID-19’ – por. definicja w WSJP PAN, w plebiscytcie PWN Młodzieżowe Słowo Roku (MSR) oraz na portalu Nadwyraz.com (Piotrowski, Kacprzykowski 2020);
2. ‘spotkania towarzyskiego, które niesie wysokie ryzyko zarażenia się wirusem COVID-19’ – por. definicja w WSJP PAN i w plebiscytcie Młodzieżowe Słowo Roku (MSR);
3. ‘spotkania towarzyskiego w warunkach domowych, z wykorzystaniem narzędzi internetowych’ – por. portal Nadwyraz.com (Piotrowski, Kacprzykowski 2020).

Oprócz tego w WSJP PAN sporządzono adnotację dotyczącą kwalifikacji tematyicznej wyrazu, sytuując go w obszarze ‘człowiek jako istota fizyczna → choroby i ich leczenie → rodzaje chorób’ oraz ‘codzienne życie człowieka → czas wolny → rozrywka’.

Zgromadzone w badaniu eksperymentalnym dane pozwalają na sporządzenie kognitywnej definicji znaczeniowej¹² złożenia, rozbudowanej o konotacyjne cechy semantyczne, łączone na podstawie doświadczenia kulturowego z konceptem, do którego mamy dostęp poprzez interesujący nas leksem. Niewątpliwie kryterialną cechą semantyczną *koronaparty* jest osadzenie wydarzenia w czasie pandemii. Natomiast uwzględniając opisane w niniejszym artykule dane, formułuję definicję znaczeniową *koronaparty* w języku polskim jako:

-
- 11 Mam na uwadze definicje zaproponowane w WSJP PAN ‘spotkanie towarzyskie organizowane w czasie epidemii choroby COVID-19, którego uczestnicy narażają się na zakażenie koronawirusem’; w plebiscytcie Młodzieżowe Słowo Roku ‘ impreza w czasie pandemii, w domyśle: wydarzenie, podczas którego łatwo się zarazić koronawirusem’ (MSR) oraz na portalu Nadwyraz.com: ‘ impreza zorganizowana w domowych warunkach podczas pandemii koronawirusa, z wykorzystaniem kamerek internetowych’ (Piotrowski, Kacprzykowski 2020).
 - 12 Definicję kognitywną rozumiem jako typ definicji otwartej, która „nie wyznacza granic dla możliwych interpretacji słowa, uwzględnia nawet najsłabsze konotacje znaczeniowe ujawniające się w tekstach” (Niebrzegowska-Bartmińska 2020: 165). Tego typu definicja opiera się na różnych typach racjonalności, na różnego typu danych językowych i przyjętych, w końcu obejmuje zarówno cechy kategoryjne, jak i aktywne (tj. najczęściej wymieniane przez użytkowników języka, jak i te słabiej uświadamiane oraz mało i zupełnie nieskonwencjonalizowane). Definicja taka „ma dać wgląd w czyjeś pojmowanie świata, czyjąś kategoryzację, przypisywane przedmiotowi przez kogoś charakterystyki i wartościowania” (ibid.: 174). Szczegółowego opisu definicji kognitywnej dostarcza Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska (2020).

1. spotkanie towarzyskie lub spotkanie innego typu z udziałem dużej liczby osób odbywające się w czasie pandemii wirusa COVID-19 na żywo, o znamionach nielegalności (najczęściej w warunkach domowych i/lub w tajemnicy), niosące wysokie ryzyko zakażenia się koronawirusem w związku z: udziałem w spotkaniu osób zakażonych i/lub nieprzestrzeganiem zasad sanitarnych oraz obostrzeń i/lub świadomą chęcią zakażenia się w celu uzyskania odporności lub zwolnienia z pracy; ewentualnie w związku ze sceptyczną postawą wobec wirusa i/lub postanowień polskiego rządu;
2. spotkanie towarzyskie odbywające się w czasie pandemii wirusa COVID-19 z zachowaniem zasad sanitarnych i obostrzeń, o jawnym charakterze:
 - a) na żywo z egzekwowaniem paszportów covidowych, dla ograniczonej liczby osób, z zachowaniem dystansu społecznego, w masceczkach etc., np. wesele dla ograniczonej liczby osób, wyjście do teatru lub kina z zachowaniem obowiązujących zasad sanitarnych i obostrzeń;
 - b) on-line za pomocą narzędzi internetowych (Zoom, Skype, FaceTime i in.), przybierające postać wideokonferencji, polegające na uczestniczeniu w oficjalnym wydarzeniu kulturalnym (np. koncert, spektakl itp.) lub mające charakter spotkania prywatnego, polegającego np. na oglądaniu filmów, któremu może towarzyszyć spożywanie alkoholu;
3. spotkanie towarzyskie odbywające się w czasie pandemii wirusa COVID-19, którego zorganizowanie lub w którym udział są oceniane jednoznacznie negatywnie jako brak odpowiedzialności lub rozsądku.

W potocznej świadomości polskich studentów *koronaparty* jest zatem charakteryzowane przede wszystkim poprzez ich ramę doświadczeniową. W badaniu ujawnia się jądrowa cecha leksemu rozumiana w aspekcie fizycznym jako spotkanie w konkretnym przedziale czasowym (czas pandemii wirusa COVID-19). Pozostałe cechy odnoszą się zwłaszcza do aspektu psychospołecznego. Stopień stabilizacji niektórych z nich – jak choćby łączenie *koronaparty* z zagrożeniem dla zdrowia – wydaje się dość wysoki, zdecydowana większość cech ma jednak charakter nieustabilizowany. W efekcie polskie *koronaparty* obserwowane w działaniu okazuje się derywatem pojemnym semantycznie. Nie jest to wniosek bardzo odkrywczy, bowiem wiadomo już, że w tego typu wyrazach, tj. compositach bezafiksalnych z pierwszym obcym komponentem, dość często następuje osłabienie stosunków motywacyjnych i rozluźnienie stosunków znaczeniowych między komponentami (por. Długosz 2017: 70). Tym niemniej w niniejszym badaniu rozpatruję konkretny fakt językowy z uwzględnieniem dynamicznego aspektu użycia językowego, dzięki czemu udaje się przekroczyć granicę tego, co jest wpisane wyłącznie w strukturę, w poszczególne jej elementy i zależne jedynie od systemowych relacji między segmentami wyrażenia. W ten sposób dążę do ukazania ścieżki konceptualizacyjnej, która rozwija się w danym przedziale czasowym. Dynamiczny sposób ujęcia problemu wydaje się ważny, ponieważ konceptualizacja jako proces tworzenia znaczenia bazuje na

doświadczeniach odnoszących się do bezpośrednio przeżywanej rzeczywistości. Z kolei proces aktywacji wszystkich aspektów doświadczenia mentalnego zachodzi w określonej skali czasu (por. Langacker 2009: 666–667). Jednocześnie w tym miejscu otwieram perspektywę dla dalszych badań z uwydatnieniem roli uczestników zdarzenia komunikacyjnego jako konceptualizatorów, tj. kreatorów i interpretatorów nowych znaczeń. Nie sądzę, żeby leksem *koronaparty* utrwalił się i zagościł na stałe w języku polskim, jest on bowiem silnie ukontekstowany w rzeczywistości pandemicznej, która, miejmy nadzieję, przemija. Efemeryczność stanowi jednak emblematyczną cechę współczesnej rzeczywistości, w tym także językowej.

Literatura

- BIELIŃSKA-GARDZIEL I., BRZOWSKA M., ŻYWICKA B. (red.), 2017, *Nazwy wartości w językach europejskich. Raport z badań empirycznych*, Przemysł.
- BIZNES.INTERIA.PL: Newseria Biznes, „Koronaparty” zastrzeżonym znakiem towarowym?, [on-line:] <https://biznes.interia.pl/gospodarka/news-koronaparty-zastrzezonym-znakiem-towarowym,nId,5244266>.
- BRZOWSKA M., 2006, *O przebiegu badań nad zmianami w rozumieniu nazw wartości w latach 1990–2000*, [w:] J. Bartmiński (red.), *Język, wartości, polityka. Zmiany rozumienia nazw wartości w okresie transformacji ustrojowej w Polsce. Raport z badań empirycznych*, Lublin, s. 36–43.
- CIERPICH-KOZIEŁ A., 2020, *Koronarzeczywistość – o nowych złożeniach z członem korona w dobie pandemii*, „Język Polski” C, s. 102–117, <https://doi.org/10.31286/JP.100.4.7>.
- DŁUGOSZ N., 2017, *O znakach ubezwłasnowolnionych, czyli o nowych polskich i bułgarskich compositach bezafiksalnych w medialnym dyskursie publicystycznym (ujęcie kognitywno-komunikacyjne)*, Poznań.
- GLĄŻEWSKA E., KARWATOWSKA M., 2021, *Maska w „czasach zarazy”. Covidowe wizerunki masek – typologie i funkcje*, Lublin.
- KULIGOWSKA K., 2020, *Język w czasach zarazy. O wpływie pandemii na system leksykalny języka polskiego i rosyjskiego*, „Acta Polono-Ruthenica” XXV, s. 109–126, <https://doi.org/10.31648/apr.5893>.
- LANGACKER R.W., 2009, *Gramatyka kognitywna. Wprowadzenie*, Kraków.
- MAKOWSKA M., 2021, *Język i obraz wobec koronawirusa. Przyczynek do rozważań nad komunikacją medialną w czasach pandemii*, „Forum Lingwistyczne” nr 8, s. 1–14, <https://doi.org/10.31261/FL.2021.08.09>.
- MSR: *Koronaparty* (definicja), [on-line:] <https://sjp.pwn.pl/mlodziejowe-slowo-roku/haslo/koronaparty;6949161.html>.
- NIEBRZEGOWSKA-BARTMIŃSKA S., 2020, *Definiowanie i profilowanie pojęć w (etno)lingwistyce*, Lublin.
- PIOTROWSKI M., KACPRZYKOWSKI K., 2020, *Raport Koronamowa 2020. Neologizmy powstałe w czasie pandemii COVID-19*, [on-line:] https://nadwyraz.com/userdata/public/upload/raport-koronamowa-2020-neologizmy-powstale-w-czasie-pandemii-nadwyrazcom.pdf?_ga=2.169328673.1028365089.1608923872-1068660502.1595836356.

- RYBKA M., WRZEŚNIEWSKA-PIETRZAK M., WIATROWSKI P., ZAGÓRSKA K., KOŁODZIEJCZAK M., ŚWIERKOWSKA D., WYSZYŃSKI J., 2021, *COVID-19 – czarna seria ciągle trwa. Medialny obraz koronawirusa i jego oddziaływanie społeczno-polityczne*, Poznań.
- TRZECIAK M.A., 2020, *Komunikacja językowa i medialna w czasie epidemii koronawirusowej – omówienie zjawiska oraz studium przypadku (na przykładzie własnych tekstów naukowych)*, „Językoznawstwo: współczesne badania, problemy i analizy językoznawcze” t. 14, s. 207–219, https://doi.org/10.25312/2391-5137.14/2020_13ma.
- Wielki słownik języka polskiego PAN. Geneza, koncepcja, zasady opracowania*, praca zbiorowa, red. P. Żmigrodzki, M. Bańko, B. Batko-Tokarz, J. Bobrowski, A. Czelakowska, M. Grochowski, R. Przybylska, J. Waniakowa, K. Węgrzynek, Kraków 2018.
- WITALISZ A., 2016, *Przewodnik po anglicyzmach w języku polskim*, „Biblioteczka Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego”, nr 27, Kraków.
- WSJP PAN: P. Żmigrodzki (red.), *Wielki słownik języka polskiego PAN*, [on-line:] www.wsjp.pl.

What is Included in the Polish Lexeme *koronaparty*?

The Linguistic Image of Pandemic Jokes Told by the Polish Students (Based on Survey Data)

Abstract

This article attempts to create a cognitive definition of the meaning of the Polish lexeme *koronaparty* on the basis of experimental data obtained among Polish students through a survey. The experiment was conducted in February 2021. Fifty students took part in it. First, they answered the question: What do you think the word *koronaparty* means? Second, they built sentences including the *koronaparty* lexeme. As a result, 53 responses were obtained and 46 sentences were made with the use of the *koronaparty* lexeme. The collected data allowed for the preparation of a synthetic cognitive definition of the meaning of the word. The categorial semantic feature of the *koronaparty* is the occurrence of the event during the pandemic. The meaning of *koronaparty* may include as follows:

1. “social gathering at high risk of developing Covid-19: with the participation of people infected with Covid-19, without sanitation requirements and restrictions / usually secret / live”;
2. “social gathering during which sanitary requirements and restrictions are respected: open and live, e.g. a wedding with a limited number of people, going to the theatre or to a concert with a face mask and social distance, etc.”;
3. “online social gathering (via Zoom, Skype, FaceTime etc.), official cultural event (e.g. concert, performance, etc.) or private gathering such as watching movies and/or drinking alcohol together”.